

KAIP PADĖTI ŠEIMAI UGDYTI VAIKO KALBINIUS GEBĖJIMUS?

Šeima – tarsi maža šalis, turinti savo ribas, tik jai egzistuojančias savas taisykles, nuostatas, įsitikinimus ir net stereotipus. Tai šalis, dažniausiai užsisklendusi ir nenoriai įsileidžianti svetimus. Kaip atverti vartus į šią šalį?

Visos šeimos stengiasi rūpintis savo vaikais ir nori, kad jiems gerai sektųsi. Šeima suteikia vaikui tai, ko nepajėgia duoti jokia kita sukurta grupė ar net visuomeninė organizacija: saugumo jausmą ir šiltus emocinius santykius. Tik iš tėvų vaikas pradeda mokytis kalbos, santykių su visuomene, priima ir perima papročius, kūrybiškai tyrinėja ir viską vėl perteikia kalba.

Ikimokyklinio ugdymo įstaiga yra pirmoji vieta ir pirmieji išpūdžiai, kai vaikas peržengia artimiausios aplinkos ribas. Natūralu, kad šeimos domisi vaiko raida bei pažanga, o ugdytojai siekia partnerystės, lavinant esminius vaiko gebėjimus ir įgūdžius. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos ir šeimos bendradarbiavimo svarba pabrėžiama daugelyje dokumentų (Lietuvos švietimo gairės, 1993 m.). Aptariamasis bendradarbiavimo sėkmės lūkestis visada svarbiausias šeimos nariui ir ugdymo įstaigos ugdytiniui – vaikui. Jei šeimoje auga vaikas, turintis kalbėjimo ir kalbos sutrikimų, ugdymo įstaigoje su vaiku ir šeima susipažįsta dar vienas suaugęs kalbos ugdytojas – logopedas. Šios bendradarbiavimo partnerystės tikslas – tiksli ir sklandi vaiko kalba. Nepakanka įvertinti vaiko kalbinius gebėjimus, itin svarbu susipažinti su šeima ir kurti lygiavertę partnerystę (dialogu grįstą bendradarbiavimą), kuri skatins ir emociškai brandins abi puses siekti bendro tikslo – vaiko poreikių tenkinimo ir gerovės.

Logopedas yra itin svarbus pakeleivis, kviečiantis atverti atskiros šeimos vartus. Šiai ugdymo partnerystei sukurti prireikia nemažai laiko ir pastangų: ir tėvams, ir logopedui būtina pažinti vieniems kitus, išvelgti vaiko kalbėjimo ir kalbos sutrikimą, teisę į poreikių tenkinimą bei pagalbą. Visam tam gali prireikti abiejų pusių elgesio kaitos, siekiant abipusio sutarimo bei noro išklaudyti ir būti išgirstiems. Šis kelias nėra trumpas ir lengvas, tad, stengiantis abiem pusėms susiderinti ir prisijaukinti vieniems kitus, labai pravartu įsiminti ir dalytis svarbiausiomis nuostatomis.

- Pripažinimas. Logopedas ir šeima atlieka svarbų ugdomąjį darbą, nors ir skirtingais lygmenimis. Šeima turėtų pasitikėti specialistu, neturėti išankstinių nuostatų ir pripažinti jo pedagogines kompetencijas, o logopedas turi būti atviras, geranoriškai derinti savo požiūrį į vaiką, vertinti šeimos žinias apie jį ir gyvenimo patirtį.
- Tolerancija. Šeima ir logopedas turi gerbti vieni kitų normas, vertybes, asmenines savybes bei ypatumus. Itin svarbu susilaikyti nuo skubotų vertinimų ar greitų išvalgų.
- Pasitikėjimas. Abi pusės supranta ir vertina viena kitos svarbą vaiko gyvenime ir dalijasi atsakomybe už vaiko kalbos raidos skatinimą. Siektina sukurti tokį santykį, išvelgus vaiko kalbos

raidos sunkumus, kuris bus paremtas tarpusavio pasitikėjimu, konfidencialumu ir abipusiu atvirumu kalbantis apie kylančius sunkumus bei rūpesčius.

- Kantrybė. Svarbu patikėti kelione mažais žingsneliais link dialogu grįstos partnerystės. Nuoširdus bei kantrus logopedo ir šeimos santykis, tikėtina, dar sėkmingiau emociškai pastiprins vaiko galias ir gebėjimus. Mokymo procese nesėkmės yra neišvengiamos, tačiau, kantriai kuriant kokybišką bendradarbiavimą, jos neturėtų kelti nusivylimo.

Šeimų sėkmės situacijos, atviri pokalbiai ir vaiko poreikių supratimas kantriai augina specialistą ir skatina lygiavertės partnerystės tęstinumą tolesnėse ugdymo pakopose.

Vilniaus miesto psichologinės-pedagoginės tarnybos logopedė metodininkė Kristina Domeikienė